

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2009 vp

Hallituksen esitys laeiksi viestintämarkkina- lain sekä radiotaajuuksista ja telelaitteista an- netun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä helmikuuta 2009 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevalle käsittelyä varten hallituksen esityksen laeiksi viestintämarkkinalain sekä radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain muuttamisesta (HE 223/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Maaret Suomi, liikenne- ja viestintäministeriö
- neuvotteleva lakimies Pertti Suortti ja lakimies Saara Punkka, Viestintävirasto

- lakimies Paula Hannula, Kuluttajavirasto
- tietoyhteiskunta-asian päällikkö Heikki Lunas, Suomen Kuntaliitto
- lakimies Anna Tsakirakis, DNA Oy
- lakimies Pauliina Luukkonen, Digita Oy
- yhteiskuntasuhdejohtaja Jyri Järvihaavisto, Elisa Oyj
- kehitysjohtaja Tapio Haapanen, TeliaSonera Oyj
- lakimies Mikko Hoikka, Viestinnän Keskusliitto
- varautumispäällikkö Kari Wirman, FiCom.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Finnet-liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi viestintämarkkinalakia sekä radiotaajuuksista ja telelaitteista annettua lakia.

Yleispalveluvelvoitteen sisältöä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kaikille tarjottavan kohtuuhintaisen internetyhteyden nopeus voidaan ensi vaiheessa nostaa yhteen megabittiin sekunnissa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että yleis-
velueryitykselle asetettavat velvoitteet voitaisiin
jatkossa tehokkaasti asettaa myös verkkoyrityk-
selle.

Esityksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriö myöntäisi verkkotoimiluvan teleyritykselle, jos teleyritys harjoittaa teletoimintaa radioluvan nojalla ja radioluvan käyttötarkoitus muutetaan verkkotoimilupaa edellyttäväksi. Toimilupaa ei julistettaisi haettavaksi. Muutoin toimiluvan myöntämiseen sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin valtioneuvoston myöntämässä toimiluvassa.

Viestintävirasto myöntäisi verkkotoimiluvat lyhytaikaiseen ja pienimuotoiseen toimintaan. Pienimuotoinen digitaalinen televisiotoiminta ei olisi toimiluvanvaraista.

Vain radiotaajuuksien käyttöä koskevat yhteiskunnallisesti merkittävät muutokset käsiteltäisiin valtioneuvoston yleisistunnossa, ja muut muutokset vahvistettaisiin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Lisäksi esitykseen sisältyy pienempiä muutosehdotuksia, jotka liittyvät alan tekniseen kehitykseen sekä lain soveltamiskäytännöstä kerättyihin kokemuksiin. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2009.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina seuraavin huomautuksin.

Tarkoitus. Esityksen keskeisenä tavoitteena on parantaa nopeiden tietoliikenneyhteyksien saatavuutta edistämällä valokaapelien ja langattomien verkkojen rakentamista sekä kehittää tietoyhteiskunnan palveluinfrastruktuuria. Valtioneuvosto hyväksyi joulukuun 2008 alussa periaatepäätöksen kansallisen laajakaistaohjelman toteuttamisesta. Toimintasuunnitelman ensimmäisessä vaiheessa vuoden 2010 loppuun mennessä taataan kaikkiin vakinaisiin asuntoihin sekä yritysten ja julkishallinnon toimipaikkoihin vähintään yhden megabitin laajakaistayhteys. Toisen vaiheen tavoitetasoksi on asetettu se, että vähintään 100 megabitin laajakaistayhteys on viimeistään vuoden 2015 lopussa kysynnän mukaan lähes kaikkien ulottuvilla koko maassa. Tavoitteena on varmistaa viestintäinfrastruktuurin kehitys siten, että kansalaisilla ja yrityksillä on asuin- ja sijaintipaikastaan riippumatta mahdollisuus tietoyhteiskunnan palvelujen käyttöön niiden tarjonnan mahdollistamalla ja omien tarpeidensa vaatimalla tavalla. Valiokunta painottaa, että laajakaistaohjelman toimeenpanon jatkamisella ja strategian tavoitteiden saavuttamisella on olennainen merkitys Suomen lähivuosien tietoyhteiskuntakehityksen kannalta.

Alueellinen tasa-arvo ja tietoyhteiskuntakehitys. Asiantuntijakuulemisissa osa lausunnonantajis-

ta on tuonut esille, että laajakaistapalvelujen tarjonta tulisi järjestää markkinalähtöisesti ja että markkinoiden toiminta takaisi riittävästi viestintäpalveluiden tarjonnan myös harvaan asutuille alueille. Viimeaikainen kehitys huomioon ottaen näyttää kuitenkin siltä, että käytännössä näin ei ole tapahtunut. Vaikka tilaajien enemmistön käytössä on jo nyt ehdotetun yhteysnopeuden tasoinen internetyhteys, sitä ei kuitenkaan ole saatavilla tasapuolisesti kaikkialla Suomessa. Valiokunta pitää esitystä alueellisen tasavaroisuuden ja tietoyhteiskunnan kehityksen kannalta tärkeänä. Tietoyhteiskuntakehityksen myötä erilaisia yhteiskunnan palveluja tarjotaan yhä enenevässä määrin viestintäverkkojen kautta. Tällä voi olla erityisesti harvaan asuttujen alueiden kannalta positiivisia vaikutuksia palvelujen tullessa entistä monipuolisemmin ja helpommin saataville. Valiokunta pitää tärkeänä, että myös harvaan asuttujen alueiden kuluttajien, yritysten, oppilaitosten ym. laajakaistapalveluiden ja niiden kautta tarjottavien palvelujen saatavuudesta huolehditaan esityksessä ehdotetulla tavalla. Hallituksen esityksen taloudellisia vaikutuksia koskevassa osuudessa on tuotu esille, että 1 megatavun yhteysnopeus ei aiheuttaisi korvausvelvoitetta valtiolle. Valiokunta pitää kuitenkin hyvänä, että ehdotuksessa on huomioitu mahdollisten kohtuuttomien kustannusten korvaaminen tulevaisuudessa, ja pitää voimassa olevaa korvaussääntelyä asianmukaisena ja riittävänä.

Turvamekanismit. Myös viestintäverkot ja niiden kautta tarjottavat palvelut ovat kuitenkin haavoittuvia. Verkon toiminnan häiriöt, tietoturvaongelmat tai mahdollinen tahallinen vaikuttaminen palvelujen käytettävyyteen saattavat hai-

tata verkon kautta käytettävien sähköisten palvelujen saatavuutta. Tästä syystä sähköisiä palveluita toteutettaessa tulisi ottaa huomioon, että erityisesti kansalaisten terveyden ja turvallisuuden kannalta keskeiset palvelut ja niiden saatavuus eivät saisi jatkossakaan olla täysin riippuvaisia viestintäverkkojen toiminnasta. Valiokunta painottaa, että sähköisten palveluiden tarjonnan lisäksi tulisi ottaa huomioon myös varajärjestelmien ja riittävien turvamekanismien tar-

peellisuus palvelujen toteuttamisessa ja tarjonnassa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 24 päivänä maaliskuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Martti Korhonen /vas
vpj. Saara Karhu /sd
jäs. Mikko Alatalo /kesk
Marko Asell /sd
Leena Harkimo /kok
Lauri Kähkönen /sd
Mats Nylund /r
Pentti Oinonen /ps

Reijo Paajanen /kok
Markku Pakkanen /kesk
Lyly Rajala /kok
Johanna Sumuvuori /vihr
Ilkka Viljanen /kok
Anne-Mari Virolainen /kok
vjäs. Sari Palm /kd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

eduskuntasihteeri Juha Perttula.